

KESKUSTAKIRJASTO

2017

Fyysistä ja digitaalista kirjastotilaa risteyttämässä –
Keskustakirjasto

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja

Helsingin kaupunginkirjasto – Yleisten kirjastojen keskuskirjasto

Teemat

- Keskustakirjaston esittely
- Digipintoja hyödyntämässä
- (Sosiaalinen) lukeminen

Näistä syistä keskustakirjasto

- Avoin, ei-kaupallinen, julkinen tila – miljoonaa käyntiä vuodessa
- Tietoja ja taitoja toimivampaan yhteiskuntaan
- Rikas kaupunkikokemus, tekijöinä kaupunkilaiset itse
- Kirjan uusi elämä – lukemisen talo Töölönlahdelle
- Älykkään arjen edelläkävijä
- Kirjasto kaikille aisteille – joka päivä uusi ohjelma

2,5

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlien merkkihanke

- Laajuus: 9 768 hyötyneliötä, n. 17 250 bruttoneliötä
- Rakentamiskustannukset 98 Milj. € alv 0 (7/2014)
- Ekotehokas rakennus
 - Energiatehokkuustavoite A-luokka (kilpailuvaihetta kireämpi)
 - Materiaalitehokkuustavoite vastaa kilpailuvaiheen tavoitetta
- Pääkäyttäjät: Helsingin kaupunginkirjasto
Yhteistyökumppaneita mm. opetus- ja kulttuuriministeriö, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI (ent. elokuva-arkisto), Aalto-yliopisto, Tekniikan Akatemia TAF, Kulttuurikeskus (Kulke), Varhaiskasvatusvirasto (Vaka), lisäksi yrittäjille vuokrattavia tiloja kuten kahvila-ravintola
- Pää- ja arkkitehtisuunnittelu: arkkitehtitoimisto ALA Oy
- Aikataulu: valmis 9/2018, avajaiset 6.12.2018
- Tilanne nyt
 - Hankesuunnitelma päätäntäprosessissa 9/2014 - 2-3/2015
 - Rahoituksesta puuttuu osa

Keskustakirjastoon tulee

| Kohtaamis- ja oleskelualue 470 m² | Pop-up -infot 100m² | Elokuvateatteri 430m² |
Monitoimisalitali 350m² | Living lab 200m² | Näyttelytiloja 340m² | Kahvila – ravintola 290m² |
Sauna 240m² | Vuorovaikutustilat 210m² | Musiikkistudio 60m² | Video-/audioeditointistudiot
50m² | Digitointitila 20m² | OmaToimisto-alue asiakkaille 400m² | Pelitila/mediaspace 70m² |
Makerspace 150m² | Vuorovaikutustilat 210m² | Opetus-/ryhmätyö-/kokoontumistilat 405m² |
Suomen kielen oppimispiste 50m² | **Aineistoalueet ja asiakaspalvelu 3930m² | Lukutilat,
osikset 500m² | Hiljaiset alueet 300m² | Lasten maailma 560m² | Kansalaisparveke**

Keskustakirjaston pilotteja

- Tekemisen tilat: Kaupunkiverstas (makerspace) ja Kaupunkitoimistot (Urban Office)
- Virtuaaliulottuvuus – esim. e-aineiston tekeminen näkyväksi kirjaston tiloissa
 - vuorovaikutussovellukset
- Suvanto, hiljaisuuden tila Kirjasto 10:ssä
- Logistiikka kaupungissa, alueella ja valtakunnallisesti
 - aineiston liikkuminen
 - tiedon liikkuminen

Näkökulma: Kirjastot jokamiehen innovaatiokeskuksina

Kirjasto ja varsinkin sen uudet toimintamuodot tukevat myös elinkeinotoimintaa

- Kokeilupiste, käyttäjien ja (pien)yritysten yhteen saattaminen
- Kaupunkiverstas (työvälineitä, testausmahdollisuuksia, yhteisöjä)
- Kaupunkitoimistot (työ- ja kokoontumistiloja)
- sisältöjä saatavilla, esim. kansainväliset lehdet (Zinio ja LibraryPressDisplay)

Kirjasto on jokamiesversio rajattuihin ympäristöihin rakennettavista fyysisistä innovaatioympäristöistä, joiden tavoite on *törmäyttää ihmisiä ja ideoita luovasti*

Yrittämisen ja elinkeinotoiminnan tukemisen ketjussa kirjasto sijoittuu alkuvaiheeseen, yrittämistä harkitseviin ja mikroyrityksiin: Kirjasto sysää liikkeelle aktiivisuutta, josta voi sukeutua uusi ammatti tai muuta elinkeinotoimintaa

Liikkeellä erityisesti yksinyrittäjiä, free-lancereita ja pieniä yhteisöjä

- Kirjastoissakin nähdään tällaisen käytön lisääntyminen
- Aalto-yliopiston CityWorkLife-tutkimuksen mukaan tämä ryhmä suosii nimenomaan kirjastoja työskentely- ja verkostoitumispaikkoina

Digipintaa kirjastotilassa – soveltamisperiaatteet keskustakirjastossa

- Kestävät tekniset ratkaisut, laite- ja järjestelmäriippumattomuus
- Sovellettavuus ja skaalautuvuus muihin kirjastoihin
- Pitkäjänteinen sisällöntuottaminen ja ylläpito, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ja muiden tuottaman sisällön hyödyntäminen rajapintojen avulla
- Asukkaiden ja käyttäjien mukaan ottaminen sekä kehittämiseen että sisällöntuotantoon
- Soveltuvuus Keskustakirjaston luonteeseen ja tunnelmaan

Sisällöntuotannon ongelma: ylitarjonta

.....omat tapahtumat – opasteet - muiden tapahtumatieto – terveystieto
sos.terv.puolelta – aineistosisältöjen esittely – e-aineistojen esittely –
vuorovaikutusratkaisut – finna-sisällöt – kirjastot.fi-sisällöt – museon
kuvatietokannat – kuluttajatieto – maahanmuuttaja-info - kilpailut – kaupungin
päätökset – eri organisaatioiden open data –sovellukset – aikataulut –
kansalaisten tuottama tieto – karttatieto

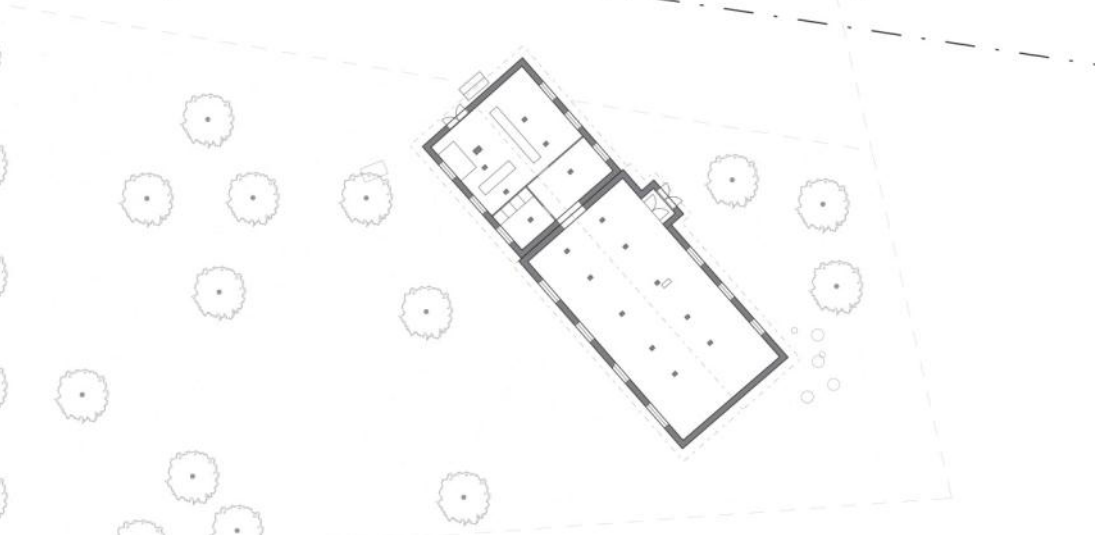
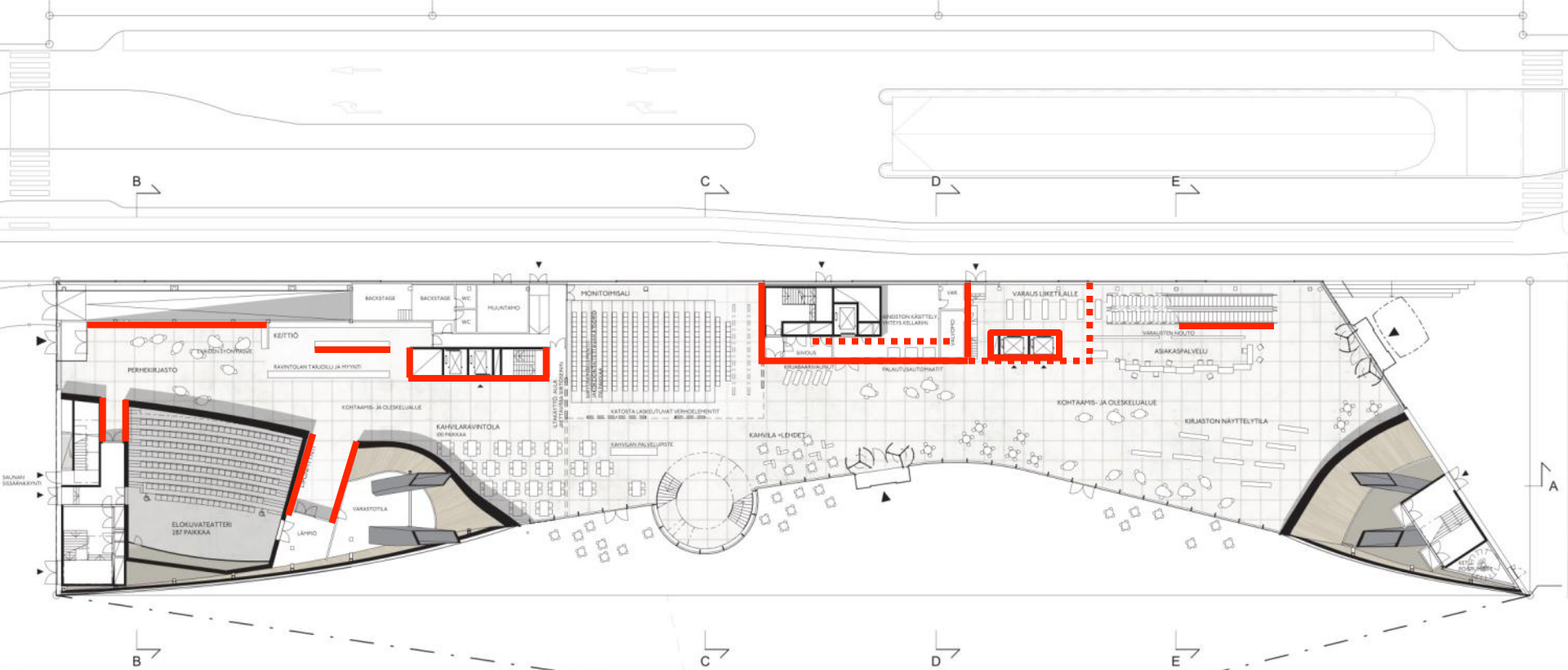
Päädytty alustavasti digitaalisen konseptin tasojen erotteluun

1. Opastus
2. Info & tiedotus
3. Sisältöjen avaaminen
4. Taide

Digitaalisen konseptin osa-alueita, joita pohditaan jatkossa

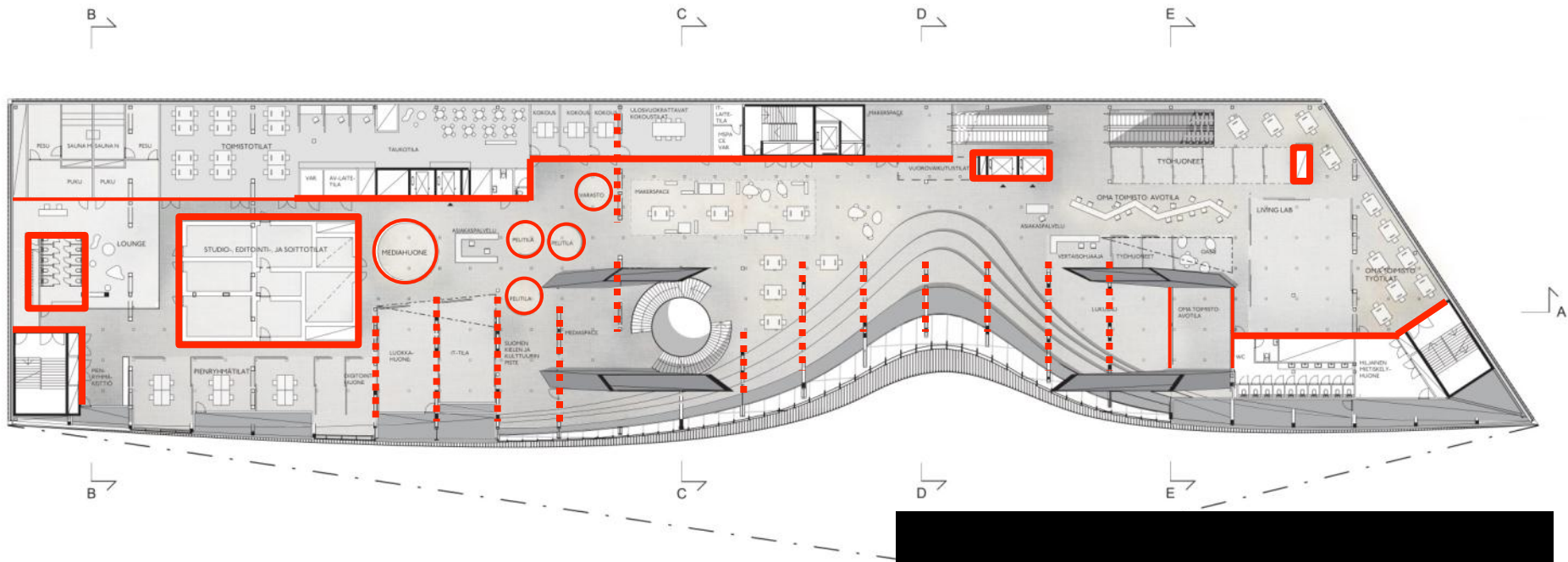
- Verkko ja yhteys muihin kirjastoihin
- Kirjasto kaupunkitilassa – ja kaupunkitila kirjastossa

- Järjestelmät: kirjaston järjestelmä, infojärjestelmä, tilojen varaaminen jne.
- Omien laitteiden käyttö vs. kirjaston laitteet
- Tilaan sidotut aiheet vs. tilasta riippumattomat
- Vuorovaikutteisuus vs. passiiviset näytöt

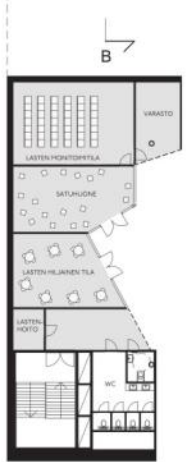
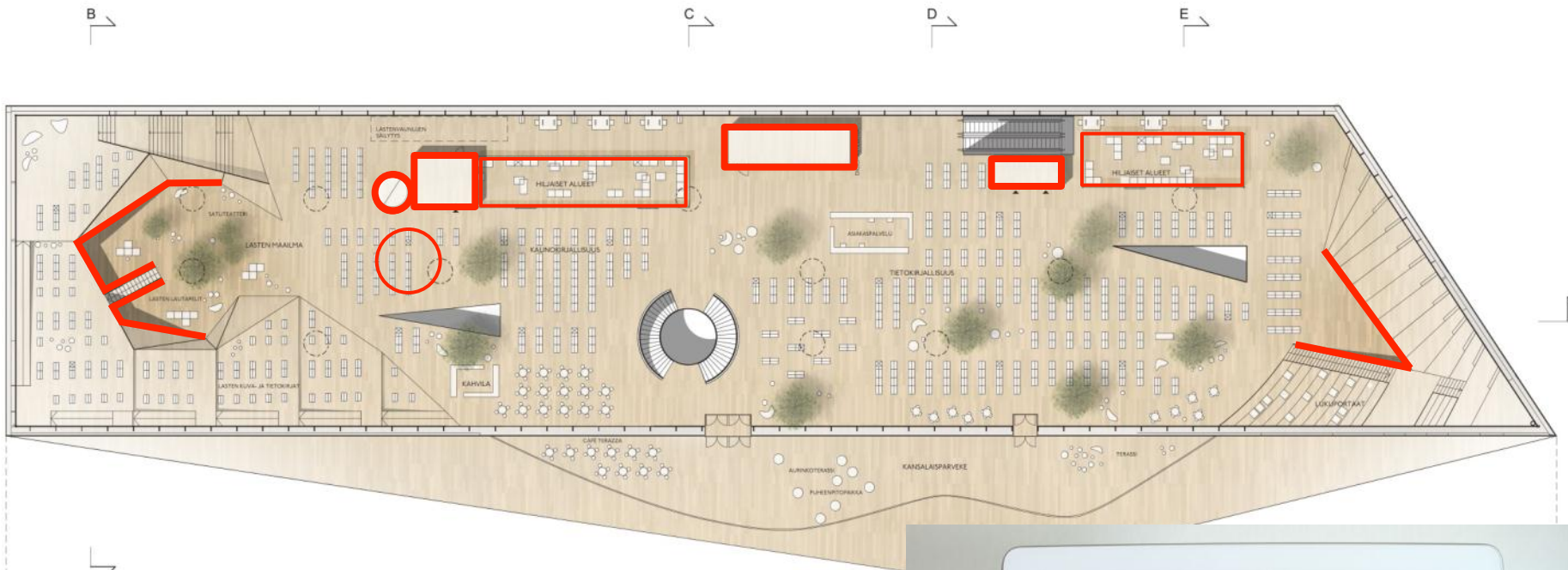

POHJAPIIRROS I KERROS

POHJAPIIRROS II KERROS

Lukemisesta ja sen edistämisestä

- Huolestunut EU: joka viidenneltä Euroopan aikuiselta ja yli 15-vuotiaalta puuttuu lukutaito, joka on tarpeen täysivaltaiseen toimimiseen nyky-yhteiskunnassa. Lukutaidon rapautuminen uhkaa kilpailukykyä →
- Euroopan komission lukutaitopolitiikka ja luku- ja kirjoitustaitoa käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän raportti (myös suomeksi)
 - European Commission - MEMO/12/646 06/09/2012
- UNESCO:n pitkäjänteinen työ
- Kirjastoalan kansainvälisen järjestön IFLAn vuosikonferensseissa lukemisen edistäminen ja monilukutaito nouseva aihe
- Multiliteracy - monilukutaito
 - Informaatio- ja medialukutaito yhdistetty saman käsitteen alle

EU:n Lukutaitoraportista

Hyödyt yksilölle

- Voimaannuttaa
- Auttaa karistamaan näköalattomuuden
- Lisää tuloja
- Lisää kansalaisosallistumista
- Parantaa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia

Hyödyt yhteiskunnalle

- Parantaa terveyttä ja lisää hyvinvointia
- Vähentää köyhyyttä
- Vähentää eriarvoisuutta
- Lisää sosiaalista pääomaa
- Luo osaltaan oikeudenmukaisempaa ja vauraampaa innovaatiovetoista Eurooppaa

Kirja-aineiston ja musiikin lainaus

Lähde: tilastot.kirjastot.fi, koko maa

	2001	2004	2007	2010	2013
Kokonaislainaus / kirja-aineistot	77 606 676	80 888 702	73 791 315	71 519 650	70 255 338
Lainaus / lapset	29 283 812	30 387 715	28 540 355	28 362 542	28 988 338
Lainaus / aikuiset	47 068 301	49 156 664	43 874 578	41 827 929	40 053 266
Musiikki	8 917 864	9 573 382	8 731 886	6 768 896	4 962 309

Sosiaalinen lukeminen

Lähde: Social reading in e-books and Libraries / NextMedia-hanke

Laaja ja aktiivisesti kehittyvä alue, vastaa pysyviin sosiaalisiin tarpeisiin joiden ilmentymiä oli jo ennen paperikirjaa. Digitaalinen aika mahdollistaa niiden uuden tulemisen

- perinteinen yhdessä lukeminen ja kirjakeskustelut
- **uutena** erilaiset verkottuneet toiminnot jakamisesta jaetun tiedon vastaanottamiseen

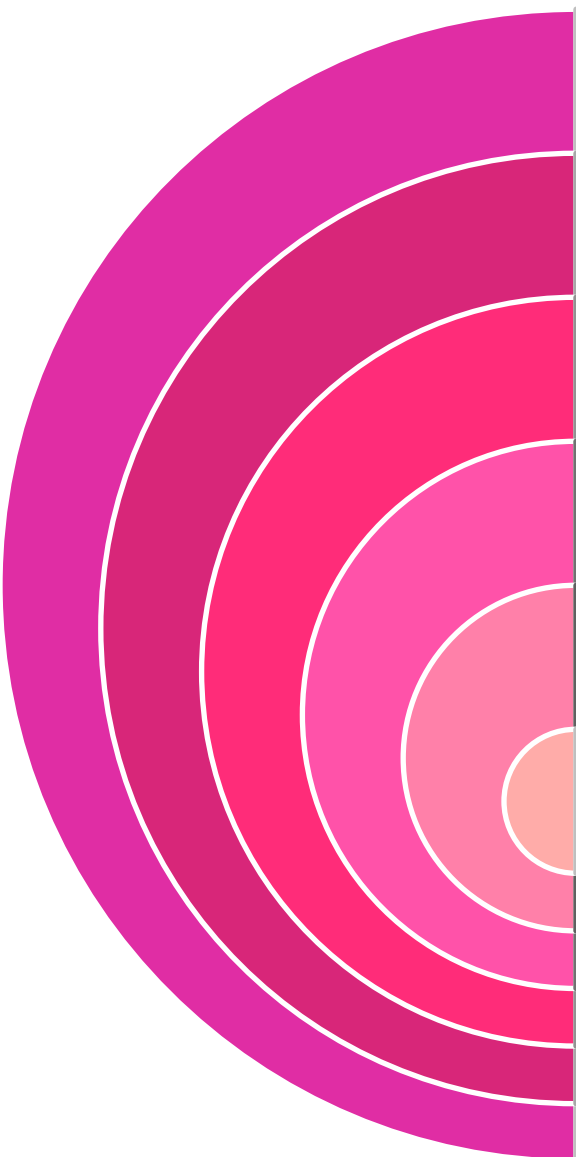
Eri kirjatyytit, erilaiset toiminnot

- jaetut alleviivaukset, lainaukset ja keskustelut / opiskelu ja tavoitteellinen lukeminen
- suositusten & arviointien tekeminen ja lukeminen / viihde ja sivistyminen

Kirjasto voisi olla sosiaalisen lukemisen foorumi

- sopii kirjaston tavoitteisiin
- tarpeeksi suuri kustantajariippumaton suomenkielinen valikoima ja käyttäjäkunta

Keskustakirjaston tapahtumakalenteri/ maanantai

SOS-lapsikylän hallituksen kokous, klo 18-20, Tove Jansson-kokoushuone	<ul style="list-style-type: none">• Suomen kielen keskustelukerho, klo 17-19, Multiculti-alue
Komisario Palmu-dekkariklubi, klo 16-18, kohtaamisaulan oasis	<ul style="list-style-type: none">• Kansanedustaja tänään –sarja, klo 18-20, vapaan puheen alue
Musiikkielokuvien sarja: Rocky Horror Picture Show ,klo 12-14, elokuvateatteri	<ul style="list-style-type: none">• Luontokuvaajien kokoontuminen, klo 16-18, studio
Luento: Pietarin taideaarteet, klo 9-11, monitoimisali	<ul style="list-style-type: none">• Työväenopiston kurssi: kuvataide ja kasvatus, klo 11-13, Flow-työpajatila
Suomalainen bisneskulttuuri, klo 11-13, Hyvä fiilis-kokoushuone	<ul style="list-style-type: none">• Matkakirjojen lukupiirin kokoontuminen, klo 12-14, Maria Jotuni -ryhmätyöhuone
Ilmastoruokaa-viikot, koko päivä, ravintola	<ul style="list-style-type: none">• Helsingin yliopiston väittelykerho, 17-19, Debatti-ryhmätyötila

Kirjasto
on

ideoiden ja ajatusten
jossa
tietoja,
jakamalla taitoja
rikkautta ja tarinoita
yhdessä
uutta kansalaisyhteiskuntaa

keskustakirjasto.fi

[Facebook.com/keskustakirjasto](https://www.facebook.com/keskustakirjasto)

[Twitter.com/keskustakirj](https://twitter.com/keskustakirj)